

ABONAMENTELE

Peutru Sibiu: 1 luna 1 cor. 70 bani, 1/2 an 5 cor., 1 an 10 cor., 1 an 20 cor...
Peutru mazarochie: 1 luna 2 cor. 40 bani, 1/2 an 7 cor., 1 an 14 cor., 1 an 28 cor...
Peutru Romania si strainatate: 1/2 an 10 franci, 1 an 20 franci, 1 an 40 franci.

TRIBUNA

INSERTIUNILE

Un fir garmond prima-dat 14 bani, a doua-ora 12 bani a treia-ora 10 bani
Redactia si administratia: Strada Popăciilor Nr. 16
Se prenumără la poșta și librării.
In Romania abonamentele se fac la Agenția de Publicitate Carol Schuler București, strada Doamnei 28, etajul I.

Ungaria și România.

De multe ori s'a accentuat atât în publicistica maghiară, cât și în cea română, că Ungaria și România prin poziția lor geografică, prin învecinarea lor de a-și păstra independența și de a-și asigura viitorul sunt avizate la sprijinul reciproc.

Au recunoscut aceasta mulți politicieni de valoare cu zeci de ani înainte pe timpul vremurilor critice, când Ungaria se simțea foarte strimtorată și când o seamă de bărbați de stat din actualul regat român credeau, că independența României condiționează o înfrățire de arme româno-maghiară.

Mai anii trecuți contele Tisza István a fost proclamat necesitatea înfrățirii națiunilor maghiare cu cea română.

Nu ne îndoim, că mulți dintre conducătorii maghiari sunt conștienți despre această necesitate. Dar și aceea este adevărat, că convingerea lor referitoare la avisul reciproc al celor două națiuni este oprimată de șovinismul național, care prevalează până și cele mai rezonabile convingeri politice.

O licență a convingerii acesteia putem constata în ultimul număr al ziarului «Magyarország», care dezbatează în sensul înfrățirii maghiaro-române și face reproșuri Maghiarilor, că nu cultivază în destul sentimentul de apropiere și legăturile față de statul independent român.

Scriitorul articolului din «Magyarország», se provoacă la «Universul» din București, care, reasumând quasi întregă judecată a presei din România în chestiune, spune următoarele:

Interesele noastre sunt comune, deoarece ne așteaptă pericolul și e orb, cine nu observă lucrul acesta. Sunt orbii desci Maghiarii, când în loc să caute amiciția poporului român se gândesc numai la aceea, ca să abuzeze de situația eghemoniei lor trecătoare apăsând în tot chipul pe Români și înșurindu-se a-și desbrăca de caracterul, de simțea lor etnică. Comito sinuciderii prin aceea, că înstrăinază de la sine pe unica națiune, la a cărei ajutor în caz de pericol sunt imperativ avizați.

Tonul «Universului» este sincer, cum sincere sunt toate avertismentele Românilor în privința aceasta, exprimate în trecut și repetate în prezent.

Acest ton sincer însă Maghiarii se nișesc a-și interpreta fals, nu voesc să-l înțeleagă. Mîntea lor întunecată de șovinism nu mai poate rezona în mod normal.

Magyarország, în loc să recunoască greșelile Ungurilor, face reproșuri

șuri politicianilor din România, că nu cunosc stările politice din Ungaria și prin urmare această necunoaștere ar fi motivul, că cele două națiuni nu se pot înțelege. Pentru Maghiari încă are reproșuri ziarul ugoniști, dar foarte șoade reproșuri, că Ungurii pe deoparte nu se interesează să cunoască România și să câștige simpatia ei, pe de altă parte dau prea mare importanță agitatorilor, cari «latră» după «trenul» ce duce idealul Maghiarilor spre liman.

Indată-ce Maghiarii vorbesc de «agitatori», discuția asupra înfrățirii maghiaro-române devine ilusorie.

Trebue să știe Maghiarii, că națiunea română una este, deși e divizată între mai multe state. Există hotare politice, pe cari Români nu tind a le șterge, dar hotare de limbă nu există. Unitatea națională în cultură, în obiceiuri și limbă, este supra lege pentru Români.

Maghiarii însă nu voesc să priceapă acest principiu, deși este clar ca lumina zilei și s'a dovedit în mod strălucit tocmai în zilele din urmă. Moartea presedintelui Dr. Ioan Rațiu a fost jeliță de înfrățire maghiaro-română. Regatul român, prin camera deputaților și prin senatul său și-a exprimat dolul. Români din Bucovina, din Macedonia asemenea s'au alăturat la durerea fraților lor din Ungaria și Transilvania.

Unde trebue o mai vedită dovadă de unitate națională?

Unitatea aceasta însă nu înseamnă irendentism. Români nu voesc să schimbă fruntările de astăzi ale statelor. Români voesc numai să rămână Români, să-și conserveze naționalitatea, caracterul, individualitatea etnică în cadrul statelor, ai căror supuși sunt. Și cine poate condamna această tendință cinstită și naturală a Românilor?

Nimeni, afară de șovinii Unguri.

Această tendință justă și nobilă a Românilor, din partea națiunii maghiare este considerată de irendentism dintr-o parte, de trădare dintr'alta.

Astfel nu-i mirare că nu ne putem înțelege. Astfel nu-i mirare, că Ungurii nu se pot apropia de inima statului român, că între națiunea română și cea maghiară, avizată la sprijinul reciproc — nu se poate crea o legătură intimă, amicală, care să poată rezista și celor mai critice încercări ale viitorului.

Cum să ne și putem aștepta la așa ceva, când presa șovinistă maghiară pretinde intervenție diplomatică, pentru-o corupere legiuitoare ale regatului român și-au exprimat dolul din incidentul morții unui mare luptător pentru conservarea a unei treimi a românismului? În chipul acesta se bate calea prieteniei?

E posibil, ca Ungurii cu o parte a Românilor să stea pe picior de luptă, e-ar' cu ceilalți parte să schimbe sârutări de înfrățire? Cum pot pretinde Ungurii, ca regatul român să se alizeze cu ei, contra noastră?

A pretinde și a aștepta aceasta înseamnă o aberație mentală.

Până când Români din Transilvania și Ungaria sunt persecutați, până când acei Români, cari luptă din răspundere contra maghiarizării forțate și violente, sînt timbrați de «agitatori» de «trădători» și aruncați în temniță, până atunci adevărate sentimente de prietenie nu pot prinde rădăcini în inimele Românilor din regatul liber față de națiunea maghiară. Abzică Maghiarii de utopia contopirii Românilor, cari alătura cu ei alcătuiesc statul ungar, și atunci amiciția între cele două națiuni va urma dela sine.

Până atunci orice discuție academică în direcțiunea aceasta este zadarnică.

Sibiu, 16 Dec. 1902.

Alegere suplimentară în Bucovina. În urma numirii episcopului și deputatului Repta ca metropolit al Bucovinei și Dalmatiei, acesta va intra în Herrenhaus-ul din Viena, e-ar' pentru locul devenit vacant în parlamentul austriac se va face alegere nouă. Partidul popular român a candidat pe dl. Eud. Hurmuzachi, care a refuzat însă, după cum comunice «Parlam. Korresp.», candidatura.

Polonii și Ruteni. Ziarul ruten «Dilo» provoacă pe Ruteni să primească lupta națională și economică contra Polonilor în Galiciia-occidentală. Fie școală, fie biserică, fie o prăvălie, fie o moșie, din toate trebue scoși Polonii. În Galiciia-occidentală se va înălța o floară, care va străluci departe peste granițele țării. Atunci va afla poporul ruten și în lumina largă a mișcării. Consiliul școlar al Galiciiei a adresat directorilor de școli secundare o ordinațiune, prin care-i provoacă să grijăască, ca îndeosebi profesorii de istorie, literatură și religie să lucreze pentru înlăzuirea antagonismului național dintre Poloni și Ruteni. Cere totodată, ca înșiși profesorii să premergă cu exemplu bun în privința aceasta.

Bulgaria și Evreii O telegramă din Sofia anunță, că guvernul bulgar pregătește o lege pentru oprirea Evreilor veniți din străinătate, a cumpăra imobile rurale în Bulgaria. Cuminte guvern!

Un episcop „patriot“. Episcopul evanghelic (?) Baltic a dat, la cererea revisorului școlar din Trenșin, ordinul, ca toate inscripțiile slovacce de pe școlile confessionale să se înlocuiască cu de cele maghiare. Un nou îndemn pentru învătătorii slovaci, ca să înscrie ideea slovacismului cât mai adânc în inimile elevilor lor.

FACTUL FINANCIAR CROATO-UNGAR. Protocolul de lege referitor la prelungirea pactului financiar dintre Croația și Ungaria, până la finea anului 1903, a fost primit în dieta provincială a Croației și în a treia citire.

Denunțarea tractelor comerciale. Ziarul «Allgemeine Zeitung» publică un interviu cu un personaj oticos, care a spus că e mai mult probabil, că Germania va denunța ca tractatele de comerț pe la jumătatea lunii Ianuarie 1903.

Popoarele sclave.

Articolul prim publicat în «Figaro» de celebrul publicist și genialul romanțier Marcel Proust scris din incidentul când membrii irlandezi ai parlamentului din Londra au fost bătuți și pălmuiți de către membrii englezi în ședința parlamentului din 2 Martie 1901.

La Westminster, ședință de păimi peste gură și de boorși, rumperi de coaste prin poliție, bătăi cu pumnul între deputați, vestele zdrențuite, pălămirile desfădăte, gulerile și cravatele imprăgătate pe padiment.

Eată o scenă distrăgătoare și binevenită pentru o caricatură în felul lui Rowlandson.

Dar' imediat înaintea noastră se ridică fantoma desolată a Irlandei, care plânge, plânge fiul sei cari o abandonează pe înecatul pentru a emigra ori a muri.

Și nu mai are nimino poșă de a rida!

Tuturor, cari au călătorit în partea apuseană a insulei solave, tuturor cari au petrecut în regiunile triste dela Clifden, dela Salway, dela Sligo, în veci li-se va strînge inima de durere la suvenirul acestei țări desolate, unde ingrătitudinea naturii se agravează prin cruzimea oamenilor. În zadar citește cineva istorie, romanele, călăusele lui Bedecker nu va înțelege înainte ce înseamnă casele aceste fără de acoperiș, fără de porți, fără de ferestri. Când vei înălța cea dintâi vei căuta «aceasta e o farmă (edificiu de arândă irlandez) eră». La un kilo-

metru mai încoala eată alta. Apoi două cu streșinele lângă oiață. Apoi un sătuleț întreg. Apoi un suburbiu la intrarea unui oraș. Omul își dă seamă că hasardul nu face ruine așa sistematice. Aceasta numai maliția oamenilor o poate face.

Atunci înțelege omul ce înseamnă cuvântul «evioțiune». Spiritul pătrunde în înțelețul acestui lucru neuman și anachronic: o țeară ocupată cu forța, guvernată prin străini, al căror guvernament indigenii, nu-l acceptează, și cari jîntea a nimici pe înecatul pe indigenii. — Irlanda nu e singura țeară în situațiunea aceasta, — dar' casul ei este mai bătător la ochi în urma opozițiunii răsilor. Acolo nimica nu seamănă mai puțin cu cel-ce guvernează decât cel guvernat, ca Irlandezul cu Englezul.

Tot ce la unul este calitate apare la celălalt ca ceva defect, ar zice omul, că de natura unei emulațiuni a hasardului, care face o crimă politică și mai isbitoare.

Așa a trebuit să fie impresiunea simțită oarecândva de cei-ce vedeau cum guvernează în Flandria oamenii ducei de Alba ori pe Neamțul la cărmă în Venetia.

Aceea ce este în adevăr descurajator pentru acela, cari doresc progresul conștiinței omenetii, și-și dau silințele de a crede în ea, este că atari crime de leș — națiune persistă în aurora seculului al douăzeciilea, sub ochii binevoitorii ai potentatilor, sub ochii indiferenții ai națiunilor libere. — Și nu numai că crimele antice și-au câștigat un fel de prescripție, ei încă se comit nou în mod deliberat. Anglia se pregătește chiar acum de a-și acapăra o nouă Irlandă în Africa-de sud.

După câteva aspirațiuni la mijlocul secolului din urmă, spre dreptul națiunilor, de a nu fi guvernați contra voînșii lor, pe înecatul sufletului Europei s'a întunecat, ea a revenit la gloriificarea curată și simplă a dreptului celui mai tare.

Mai ales dela 1870 încoace, — și onoarea Franței este, că catastrofa ei a marcat începutul căderii morale a umanității, — se restaurează barbaria antică sub aparențele prosperității industriale, sub oare cari pretește de civilizațiune hipocrită. — «Popoarele aceste cari le guvernăm noi» declamă un păstor sufletesc englez, înaintea dlui André Chervillon — «aceste popoare, și oăror protectori și păritori responsabili sîntem noi, voim noi oare a le reduce la solăvie? Nu, noi voim să fie libere... Noi învțăm pe om, că este independent și că posedă demnitate. Voim noi oare a le lua averile? Nu, oăci produsul dă-

FOIȚA „TRIBUNEI“

Coroană eternă pe mormântul D-rului Rațiu.

(Urmare și fine).

Și oare-ce a asigurat D-rului Rațiu rolul distinct între conașionali sei?

Este o taină a divinității, că cu o-și înzestreașă pe alegii sei.

Dr. I. Rațiu s'a născut din părinți țărani. A crescut în Blaj între fii de țărani și ca avocat din zi în zi a avut atingere tot cu țărani.

Fîind sfetnicul țărânimii chiar în epoca renașterii acesteia după iobăgie, l'a cunoscut starea, necăzurile, grijile, precum și aspirațiile din țeara întregă mai bine, ca ori-și-cine; — apoi a avut și durerea inimii pentru țărânimă și și înclinarea nobilă și capacitatea de a ajuta.

Dela începutul carierei sale avocatiale peste pragul lui se perândau alături cu țărani, toți bărbații cei mai iluștrii, ce l-au avut Români dela patrușeci și opt până în zilele noastre.

Aceste atingeri neîntrerupte cu talpa țării și cu frunțile l'au dat rostul caracterului seu firm de a-și întădăna, că pentru cine și cum trebue a lupta.

Precum se recore dela oamenii mari, a fost todeauna conștiu de ceea-ce făcea și de urmările lucrărilor sale, — și lucrările lui, după împrejurările noastre, sînt din cele mai mari, cari s'au produs.

A pus baza școlaii gr. oat. din Turda, formând din inteligența de aici efortia, cu scopul ca elementele cele mai capabile, ca membrii etoriei să fie angajați a servi interesele școlaii.

Pentru asigurarea subsistenței acestei școlae preposital Basiliu Rațiu cumpărase un loc intern, în Turda, pe care la inițiativa și sub conducerea D-rului Rațiu s'a ridicat în piață, o casă frumoasă, din care jumătate e hotel, celelalte sînt locuințe private și prăvălii; venitul lor e destinat tot în favorul școlaii.

A pus baza institutului de credit «Arieșana» din Turda, oărașa președinte l'a fost până când a părăsit Turda.

Stabilindu-se în Sibiu, urmărea cu atenție mersul acestor instituțiuni, în soarta oăroră avea cuvânt deter-minător.

Și biblioteca acesteia, care, după cea din Brașov, e cea mai veche la Români din Transilvania.

Spiritul lui organizator însă nu s'a mărginit la o activitate locală, ci a luat parte la toate mișcărilor mari naționale, precum la «Asociațiunea Transilvană», la organizarea partidului național, luând parte la toate conferențele naționale, ca membru în comitetul partidului, până ce a fost ales președinte cu însărcinarea de a prezenta Majestății Sale Memorandul.

O dovadă mai eclatantă despre țăriia lui de caracter servitoare împrejurării, că după ducerea Memorandului, toată urgia ce s'a descăroat asupra comitetului și în specie asupra sa, precum și întemnițarea o privea de urmare firească a pasului întreprins și tot ce a suferit a îndurat cu resignație, mângăindu-i pe ei sei cu aceea, că cine a zis A, trebue să zică și B.

În 1894, înainte de a intra în temnița dela Seghedin, era chemat și implorat să mergă în România, el răspunse: «Gândiți-vă, gândiți-vă bine, ce a zice țărânimă neștiutoare de combinațiuni diplomatice, când conducătorii vor doși și se vor rătăța în onoruri în România, e-ar' cei mici, sârmanii, vor intra în

temniță? Țeara ar fi cuprinsă de o amorițire, din care mai multe generațiuni n'ar pută să o trezească».

După liberarea din temniță și după disolvarea partidului național, pe când ori-ce viață mai intensivă se vedă stigmatizată, e-ar' membrii comitetului național în cea mai mare parte deveniți imposibili pentru activitate efice, Dr. I. Rațiu, luând conducerea «Tribunei», rămâne în mîntea și inima fiecărui Român și pe mai departe de președinte al Românilor și strălucete ca lăuceșer până la pragul mormântului.

Întristarea, desperațiunea și în genere pesimizismul sînt concepte străine de spiritul drului Rațiu. În situațiunile cele mai critice apărea împăcat cu soartea și cu o prevedere profetică știa pune la cale lucrurile pentru dezvoltarea normală a împrejurărilor.

Cunoscînd dezvoltarea și natura cea tare a poporului român, loviturile ce l'au măsurat acestuia le primea cu convingerea, că vor fi restrăuse de energia și vitalitatea acestui popor. Pe reconșterea trănîniciei poporului își baza idealismul, convins fiind de triumfal causei, care durere, nu l'a putut șterba.

Inima lui nobilă și blândă se însuflețea pentru activitate pe toate tere-

nele. Avea simpatie față de țărani, era înocăntat de progresul meseriașilor și de dezvoltarea și progresul tuturor factorilor sociali.

În viața politică era aderent al manifestațiunilor srbătorășii ale poporului. De cea mai bună școală politică pentru popor ținea manifestațiile din comitate și conferențele naționale; și a desavuat todeauna mișcărilor șogmotoase cu caracter revoluționar, de aceea pe timpul conducerii sale astfel de propagandă nu s'a înrădăcinat.

Aceste trăsurii au caracterizat pe octogenarul răposat Dr. Ioan Rațiu. Aceste formează razele, ce pun în lumină vie înaintea lumii individualitatea lui marcantă; cu aceste trăsurii caracteristice s'a manifestat la toți căți au avut conveniri cu ei.

Acestui caracter, care a strălucit în mijlocul nostru, ca făcîta din biserică și ca lăuceșerul de pe cer, ne închinăm cu toții și li dăm la lăuceșerul seu vecinic tributul admirațiunii și reconștinței, rugănd providența să ne dea țărîte nouă, celor rămași, ca în concluzare trătească să-l putem înlocui, umplînd golul rămas în urma lui.

P.

rilor se reintoarce la aceia, cari o plătesc — Va afirma dară cineva că Anglia urmărește scopuri egoiste? Oine va nega că Dumnezeu se servește de Anglia?

Acesta este limbajul concetitorilor moderni, și nu e special al Englezilor. Măestrul Europei neofeudale susțin de comun în modul acesta planurile lor de regi cuitasaj și incoifați. Numele sacru al lui Dumnezeu atinge buzele aceste mincinoase, tot așa joasă ca buzele unor anumite femei, cari îl smetează în momentele celui mai spurcat libertinaj. Și încă se găsească filosofi și scriitori celebri pentru a glorifica această. Rare sânt vocile, cari apară încă țesa, nu de mult universal recunoscută, țesa, care este cu toate acestea adevărat științifică, că: binele cel mai prețios al unui popor nu este acela de a avea cei frate escelente, lumină electrică, comerțiu înflorit, nici chiar o administrație regulată, ci este acela de a respira aerul propriu, de a se mișca conform cu tradițiile rasei sale, de a fi guvernat de ființe omenești asemenea lui. Acesta este binele lui cel mai prețios, și acesta este dreptul lui sfânt, pentru că dacă l-le luați aceste toate civilizațiunea voastră practică, tot confortul v-ostu material nu vor împedeca, ca individul acestui popor să nu devie înjosit, nimic și neom. El devine o plantă căruia pământul desorganizat nu-i procură mai mult nutreământ necesar. El se schimbă, se vestejește, putrezește. Paul Léval a observat cu justieță fiind înfășoșarea de o melancolie incurabilă a popoarelor, cari și-au perdut naționalitatea. (Va urma).

Trad. de Dr. Cassiu Maniu.

† Dr. Ioan Rațiu.

Scrisori de condolențe.

Berlad, 25 Nov. v. c.

Trista știre a pierderii marelui Rațiu, prea iubitul d-voastre soț, a umplut inima a tot ce e Român, de cea mai adâncă jale.

Cât este de mare durerea d-voastră de soție, cu atât este mai covârșitoare durerea națiunii române.

Marele Rațiu era luceafărul cel mai strălucitor al României; cătră dinșul, idolul nostru, limanul de fericire al naționalității noastre, idealul nostru desăvârșit, se îndreptau cele mai vii și mai frumoase speranțe.

Divinitatea în tainele sale nepetruse, ni l'a răpit însă, înainte de-a putea să-i vadă îndeplinită nemărginită sa dorință pentru libertatea și neatărnarea întregului seu neam.

Ni l'a răpit trupște, ni l'a lăsat însă sufletește pentru vecie.

Sfânta sa memorie, în esențele cele mai vii de vitejie, de sacrificiu, de abnegațiune, de iubire de neam, și de desinteresare și continuă supraveghere asupra binelui obștei al fraților sei, vor rămâne pururea în inima românească, ca cel mai sublim exemplu de imitat și în decursul timpurilor viitoare ale româniei.

Primiți dar, o prea respectabilă doamnă, ca o dulce mângâiere sufletească, lacrimile fierbinți ale unui întreg popor, vărsate ou profuziune din dorul arzător de patrie pe gloriosul mormânt inmortel al prea iubitului d-voastră soț.

Cu cea mai adâncă simă și considerație.

Cornel Teșeanu.

Craiova, 25 Nov. st. v. 1902.

Am fost profund și dureros atins de vestea morții scumpului d-voastră soț, a iubitului și vechiului meu amic, pe care mă deprinsesem a-l iubi și admira pentru caracterul seu antic, pentru neșmurta sa iubire de neam.

Trăind a trecut prin grele și dureroase încercări, dar' a legît birurilor, cu fruntea sus, asemenea falcului stejar, pe care nici o vijelie nu-l poate răsturna. Mulți din contemporani au fost nedrepti ou el, istoria însă va fi nepărtinitoare, ea va rezerva marelui Român o pagină strălucită.

El, care o viață întreagă a fost un model de curaj de corectitudine și de naționalism, un luptător ardent, necăsit până în ultimul moment al vieții pentru drepturile Românilor prigonitii, va servi ca pildă generațiunei de azi, și celor viitoare.

Valoarea morală a ilustruului defunct se măsoară și după gradul mâniei, al urei ou care îl urmăreau seoulării inimii al neamului românesc. A f. st. temut, a fost prigonit ou furie nebună, și această prigonire în loc de a l' slăbi, l'a mărit curajul, îndrăzneala, și puterea de luptă pentru sfintele și neprescriptibile drepturi ale unui popor progresiv.

A trăit o viață de grele și nesfârșite lupte, dar' sfârșitul l'a fost dulce; D-zeu l'a chemat la diusul adormindu-l lin.

Nu voi încerca a vă adresa deșerte cuvinte de consolare pentru indolita pierdere ce ați avut; limba omenească nu are cuvinte, cari să poată alina o asemenea durere; rog însă pe D-zeu a vă da destulă tărie ca să puteți suporta o asemenea sfârșire. D-voastră doamnelor Emilia și Dorina și domnișoarei Felicia vă aştern respectuos adânci condolențe și sincerul meu devotament.

Dr. Drăgescu.

Vienna, 9 Dec. n. 1902.

Pentru ireparabila pierdere, de care ați fost lovită prin moartea venerabilului și mult regretatului D-v. soț și care pierdere se răfrânge asupra neamului nostru întreg. Vă rog a primi cele mai cordiale și devotate condolențe.

Dr. St. N. Clucuro.

Arad, 6 Dec. n. 1902.

Vă rog să primiți din partea noastră cea mai profundă condolență la pierderea mult iubitului d-voastră soț, care a fost și pentru națiunea română un tată bun și fală națiunei, pentru care nici o suferință și sacrificiu nu l'a fost prea mult când a știut că face un serviciu neamului românesc.

Dumnezeu să vă mângâie și consoleze.

Livia Vuia.

Hida, 6 Dec. 1902 n.

Vă rog primiți condolențele mele cele mai sincere la lovitura grea ce ați îndurat, prin pierderea neuitatului d-voastră soț. Impună ou d-voastră deplângem toți Românii pierderea adevăratului Român, și nefrigoșatului luptător, pentru drepturile națiunii sale.

Dumnezeu atotputernicoul să vă mângâie.

Romulus Popp.

Plocești, (România) 23 Nov. v. 1902.

Plâng neconsolat pe uriașul Român Dr. I. Rațiu, a cărui năprasnică moarte a zdrobit inimile tuturor Românilor, cari deplâng în el pe puternicul regeneratou al neamului românesc al cărui fapte mărețe săvârșite pe altarul poporului seu iubit timp de jumătate de veac, a cătigat iubirea și nemurirea Ilustrului defunct.

Ducă se divinul seu suflet sus la D-zeu și de acolo să îndrepte cărma poporului seu adorat care în veci nu-l va uita!

I. Tulburcan.

Gara-Afumați, 7 Dec. c.

La momentul lui Rațiu tot ce-i Român se descoperă! A fost un Român — asta-i tot ce se poate spune mai frumos despre diusul! Memoria lui Ioan Rațiu va rămâne neșteră.

Plâng împreună ou tot ce simte românește pierderea acestui mare Român, uriaș patriot!

Victor Albini ou familia.

Revista esternă

Venezuela.

Purtătorul de afaceri german din Caracas a comunicat, că presidentul Castro a dat un răspuns, prin care respinge toate punctele cuprinse în ultimatul imanaat.

Italia încă se va alătura la acțiunea Angliei și Germaniei ou două vase de răboiu.

Întreaga flotă a Venezuelei se află în potestatea Angliei.

Europa și Abisinia.

În 13 c. s'a publicat în Londra convenția încheiată între Anglia și Abisinia și cea între Abisinia, Anglia și Italia. În prima se regulează fruntieria între Abisinia și Sudan. Menelick închiriază lângă rîul Baro un teritor de 400 ha Englezilor, ca să se înființeze o stațiune de comerțiu, totodată le concede construirea unei linii ferate. Convenția a doua privește unele schimbări de graniță între Abisinia și colonia Eritrea și între aceasta și Sudan.

Știri mărunte

Generalii buri Botha și Delarey au plecat la Africa-de-sud.

Parlamentul german a primit după o ședință, care a durat 18 1/2 ore, în a treia cetire tariful vamal.

Spicuri din foile maghiare.

„Egyelértes” (12 Decem.) se arată foarte îngrijorat, că Gaiocanin din Lemberg, scriind despre internatul rutean deschis în toamna asta în Sigheul-Marmației, își exprimă dorința ca în el să domineze spiritul iubirii de neam, spirit slavio. — Tot asemenea e indignată pentru că consiliul orașului Paris, ca să-i arete recunoștița față ou Maghiarii, a hotărît să numească ou „Ruc de Pragu”. Cere să intervină min. de esterne spre a lumina pe Franței că Ungurii n'au nimic ou Praga.

Független Magyarország. (12 Dec)

În primarticolul „Lurtz și soție” cere ca în legea despre incompatibilitatea deputatilor să se introduce un §. nou, prin care să trădătorii de patrie, cum ar fi Lurtz și ceilalți deputați al naționalităților contrari ideii de stat, să fie excluși din parlament. Despre acesti deputați zice astfel că n'ar fi apostolii convinși și fanaticii al unui ideal, ci oameni incolori, imbecili, cari îndată ce aud în jurul lor proteste, recurg la epiloșiri și retractării.

„Aiktómány” (14 Dec.) spune într'un articol, că artiștii din cafenelele și chantantele cele mai ordinare din Budapesta poartă nume istorice ca „Hunyady, Rakoczy” etc. Atrage atențiunea

nea min. de esterne asupra acestui efect al maghiarizării de nume.

„A hét” (nr. din 7 Dec.) în primarticol spune, că feciorul al doilea al împăratului german învață limba maghiară, și în urmasre își dă seamă de eventualitatea când un Hohenzollern ar ocupa tronul Ungariei. Încât Hohenzollernii s'nt protestanți și goviniștii autorului l'ar conveni; dar' crede că ar fi fatal pentru Maghiari, când govinișmul acesta nu s'ar acomoda idealului maghiar, de a fi conducători între celelalte naționalități, ci ar lua caracter german și ar ridica pe Germanii din Ungaria la rol conducător. De aceea autorul — Censor — crede, că tot e mai bine să se aranjeze în cadrele marelui monarhiei austro-ungare, dar firește, tot ea heghemoni si Ungariei.

„Vasárnapi Ujság.” (7 Dec.), publică o novelă ou sujet românesc, sub titlul „A Szék” Ilii.

„Magy. Szó” în nrul de Sămbătă anunță ou o vedită bucurie, că Românii din Sănzioiașului-mare nu pot întemeia o bancă.

„Acesta e primul caz — zice „M. Szó” — ou putem scrie despre zădărnirea aspirațiilor naționale române.”

Numai să nu' fie bucuria de giaba.

Tot această govinișă fosie în nrul seu de Duminecă, 14 Dec. o scupă foc, că Românii nu dau ascultare ordinului lui Hieronymi și reorganizează comitetul național. Aceasta ou conchide „M. Szó” din vorbirea vredeiului nostru George Pop de Băsești, ținută la înmormântarea lui Dr. Rațiu, apoi aberează, că Românii vor răși pasivitatea Hatal de informații!

Din protopresbiteratul gr-or. al Clujului.

— Un circular volsjor. —

— 8 Dec. 1902.

Prea Ven. Consistor Archidiecean a dat la 5 Septembris a. c. un circular nr. 8794 școl. — de interes și conținat școlar și l'a îndreptat cătră toate oficiile protopresbiterale și prin aceasta învătătorilor dela școalele noastre profesionale din archidiecea Transilvaniei.

Natural, că acest circular s'a trimis și protopresbiterului Clujului, Prea onoratului domn Iuliu Rogescu ca inspector tractual al școalei spre a comunica și ou învătătorii din tractul seu.

Cu exactitate, conștientositate și grabă, ou care își ție Prea onorat. d-sa prevedea toate agendele, așa a provăzut și acest circular, încât la 25 Septembris l'a expedat în vîileag, în chipul următor:

A luat un exemplar din acest circular și pe indorsatul lui a scris următoarele:

„Nr pp. 931—1902.”

„Se comunică (cui?) acest circular spre știre și comunicare ou învătătorul, (d'apoi unde nici acum la 8 Decembrie nu-i învătător?), ear' după aceea (dacă va veni căndva învătător?) să se expedie oficiului parohial următor (Cui?) prin poștă, telegram sau telefon? ori așa cum l'am primit și eu — dela un copil de 7șan nu știu de unde?)

„Fiecare paroh e îndatorat să l' înregistreze în protocolul de esibite, (numai cât apoi să nu-l poștești să ț-i și arăt în original, când vei veni în vizițiunea canonică, că al zis să l' trimit la oficiul parohial următor și eu am ascultat porunca!) să însemne pe indorsat datul prezentării și al expedării.

Oficiul presb. rom. gr-or. Cluj, 25 Sept. 1902.

Iuliu Rogescu, presb.

Urmasă apoi în find alfabetio numele a lor 21 parochi, (nu s'nt altel în tractul P. O. D-Tale?). Cea dintăi parohie unde s'a trimis direct e Agrieșul, și a ajuns aici norocos la 6 Oct. 1902 st. v. — va să zică: în 11 zile. Toț și departe Agrieșul dela Cluj! Oea din urmă parohie scrisă pe indorsat e Someșul-rece, după care s'a adaus: și apoi la Cluj. (La cine?)

Până azi abia și-a făcut turneul bietul cercular în 7-8 parochii (făcuta de altcun destul drum aproape în 3 luni), ba în Mănășturul-român a și fost prezentat sub nr. par. 72—1902 la 12 Nov. 1902. Când va s'junge și apoi la Cluj, acest cercular călător și în ce stare — zău — nu știu, pentru-că deja e foarte

șdrențuros și murdar, ba nu cred să fie în stare a mai suporta greutatele călătoriei până la Cluj, acum în timp de iarnă, având să mai meargă șermanul și la „Munte” (această parohie trebuie să-i nouă, că în șematism n'o aflăm).

Dacă n'ar fi evident din însuși „cercularul”, apoi din rîndurile preonoratului domn protopresbiter Iuliu Rogescu și din forma cum se comunică cerculariile în tractul Clujului ne-ar veni a crede, că și acest „cercular” e de pe la anii 1780 dela vre-un protopop al episcopului Gedeon Niculici și l'am păstra ca pe un document istoric.

Daou acest exemplu de corectitate, conștientositate și zel al preonoratului domn protopresbiter Iuliu Rogescu, ca să nu mai aibă motiv „Băleșoul” să-i impute, că protopopul Clujului își mărgește activitatea numai la împărți cerculariile venite dela Veneratul Consistor și înă și aceste defectuos.

„Prietenul”.

Cronica zilei.

Sibiu, 16 Dec. n. 1902

Concertul Dimitrie Popovici. Preacă aflăm concertul celebrului nostru baritonist D. Popovici, anunțat deja pe Duminecă, în 21 c., în sala dela „Unicum”, se va da ou binevoitorul concurs al distinsii artiște doamna Matilda de Larocher-Hochmeister. Programa detaliată urmează în numărul nostru proxim.

Un țoran talentat. Ministrul de comerțiu Láng Lejos, la propunerea vicecomitelui Fialka din Lugoj, a acordat tinerului țoran român din Berștița, Iuliu Bosioc, un stipendiu lunar de 60 cor., trimițându-l la școala industrială de stat din Arad, ca să se perfecționeze. Tinerul Bosioc, care de altfel a fost tăitor de lemne, s'a distins la expoziția din Vîrșag prin niște admirabile obiecte sculptate în lemn.

Talentul acesta rar a impus tuturor vizitatorilor expoziției și atrăgându-l se atențiunea ministrului Láng, acesta s'a știut ridica peste govinișm și a dat mână de ajutor vredeiului băiat român, care promite să devină un industriaș-artist de renume.

Regele Belgiei în Paris. Din Paris se anunță, că regele Leopold al Belgiei a sosit acolo spre a vizita expoziția de automobile.

Neorolog. Subscriși ou inima înfrântă de durere aducem la cunoștiță încetarea din viață a prea iubitului soț, frate, părinte, sooru și moș Teodor Iulian, paroch gr-cat, carele după împărțșirea ou sf. Sacramente ale murlunilor a adormit în Domnul în 12 Dec. n. la 9 1/2 ore p. m. în al 77 an al vieții și al 48-lea al preoției și fericiței sale căsătorii. Rămășițele pământești ale scumpului și neuitatului defunct s'au așezat spre repaus etern întru sperarea învierii Luni în 15 Dec. n. la orele 10 a. m. în cimiterul biserial gr-cat. din M. Frata. Reveca Iulian n. Pașoa ca soție, Pavel Iulian ca frate, Alexandru, Amalia, Nicolae, Aurel și Ludovica ca fi și fiice. Dionisiu Morariu preot gr-cat, Eugen Biau, notar cer. Elena Protapasescu, Maria Marinescu, Prăfira Băroulescu ca gineri și nurori și alți nepoți și nepoate.

„Maria Marcu născută Bacă, preteasă văduvă, a încetat din viață Sămbătă în 13 Decembrie (30 Noemvrie) la 4 ore după amiază în etate de 43 ani. În mormântarea l'a făcut azi în cimiterul din Poplaca.

„Acțiunea” se numește un nou ziar cuotidian apărut în București. Directorul politic al „Acțiunii” este dl Victor Ionescu.

Intrunirea academică română „Succovina” din Gornății, care de vre-o cățiva ani încetase de a funcționa, s'a reactivat. Reînceptându-și activitatea se roagă de sprijinul tuturor Românilor. Presidentul intrunirii academice este dl Dolinschi, ear' secretar Valeriu Venoca.

Papa contra divorțului. Se știe din Rome, că Papa va lansa în curând o enciclică în care va protesta în contra proiectului pentru introducerea divorțului în Italia.

Delegați macedoneni la Vienna. La intrunirile cari au avut loc la Vienna, Joia trecută, au luat parte, pe lângă Bulgari și Sërbi, Albanezi, Turci și Armeni. De observat este armonia și înțelegerea unanimă a membrilor, în privința unei campanii energice contra reformelor acordate de Sultan, ca fiind ou totul neîndestulătoare și incapabile să aducă o îmbunătățșire simțitoare. Delegații macedoneni au hotărît să ție un mare congres, la care să iee parte și delegații străini, precum și publicii din Vienna. Poliția din Vienna le-a interzis un asemenea congres.

Daruri de Crăciun săracilor nostri. Simbala doamna Ana Dr. Moga a Bologa a transpus Reuniunii sordilor români din Sibiu suma de 11 cor. 86 bani, rămăsă din suma destinată pentru două cununii deosebite de *Orgădan și familia Salgăni* pe cosolețul mult regretatului *Dr. I. Rofiu*, anume pentru darurile, ce Reuniunea amintită le va împărți între sărașii nostri în sărbătorile Crăciunului.

Sârbi asasiinați. Agentul sârb din Constantinopol, Cristici, a predat Porții o notă, cerând satisfacție pentru asasinarea câtorva țărani sârbi dela fruntărie, din partea Albanezilor. Guvernul turcesc a promis că va da satisfacție și va lua măsuri pentru viitor.

Buchetul meu este titlul unei broșuri de poezii scrise de *Ioan Ardelenian*. Acest volum de poezii desminteste pe aceia cari susțin că noi Ardelenii nu sântem productivi pe terenul literaturii.

Anarhist deținut. Poliția din Paris a deținut ieri pe un cetățean austro-ungar cu numele *Stuttner*. Luat de interogator *Stuttner* s'a mărturisit de anarhist și a zis că a venit la Paris ca să omoare pe președintele republicii franceze. Poliția crezându-l de un emințint l'a internat pentru observație într'un institut de nebuni.

Grațierea unui episcop espulsat. Metropolitul rom. cat. din *Vina Zwierowit* a fost, acum sânt doi ani, suspendat din oficiu și espulsat în Tiver din cauza unei vorbiri ce a ținut în contra școalelor sfântului sinod rusec. După cum se anunță din *Petersburg* Tarul l'a grațiat și l'a numit metropolit în *Stanimir*. Metropolitul a făcut Tarului jurământul de fidelitate și astfel s'a delsturat diferendul ce există între Tar și Vatican.

Reducerea haremului. Se scrie foilor rusești, că Șahul Persiei a întreprins să reformeze radical numărul său harem. La urcarea sa pe tron a găsit 1200 femei și 200 copii. El a redus numărul femeilor la 60 și al copiilor la 20. Cercurile conservatoare din palat critică măsura, zicând că este în contra datinelor. Se consideră aceeaș ca un mare curaj, căci nimeni un Șah persan n'a îndrăznit să facă aceasta. Curtezanii tineri zic însă, că această este o măsură aparentă pentru a se face loc la generațiunii mai tinere în harem.

Hotelier criminal. Într'un hotel dela gara din Moscova s'a descoperit o subterană cu o ușă secretă, care răspundea într'un coridor, unde se aflau o mulțime de schelete omenești. Proprietarul hotelului a fugit. El este autorul mai multor crime.

Inarmările Turciei. O iradea a Sultanului regulează încheșarea unui contract pentru furnisarea a două tunuri cu tir repede și 200.000 puști *Maușer*. Deși furnitura este de mult comandată și deși au fost lansate până acum vr'o 2 dusini de iradele și s'a dat un acord de 50.000 lire, de-aba acum este vorba de-a se termina cu furnitura armelor. Se vede că orizontul politic nu este așa de limpede, și Turcia, cu toate reformele date, se pregătește pentru ori-ce eventualitate.

Pentru reedificarea turnului din *Rebrigoara*. Din *Rebrigoara* ni-se scriu următoarele: Din incidentul ruinării turnului nou edificat bisericii în *Rebrigoara*, s'au primit la casa bisericii următoarele ajutoare:

Ilustrii. Sa episcopul rom. cat. al Ardealului, în trecerea câtră Rodna, 60 cor.; banca *Bistrițana*, 30 cor.; comuna politică *Mocoș 20 cor.*; *Runc 20 cor.*; *Miștei 10 cor.*; *Rodna-vechie 50 cor.*; banca maghiară din *Năsăud 50 cor.*; și sânt notași, dar încă neprimiți, dela com. polit. *Telciu 80 cor.*

Turnul s'a reedificat. Biserica este sub acoperiș; dar în poziția critică actuală, creată acestei biserici, atât prin ruina turnului, cât mai ales în urma recoltei de tot slabe în ținutul nostru astfel de ajutoare ne sânt foarte bine venite pentru continuarea lucrărilor. În numele poporului aducem marimonoșilor donatori ferbinte mulțumită și recunoștință. *Dumitru Acuș*, cursator prim; *Anton Precup*, preot.

Noul president al Elveției. Din *Zürich* ne sosește știrea, că senatul confederativ al Elveției a ales de president pentru anul 1903 pe *Dr. Dewhert Dscherk*. Acesta s'a născut în 1831 în *Stechborn* și a studiat drepturile în Viena. Din 1883 este membru al senatului confederativ și acum a fost ales pentru a treia oară.

Grașnică explozie de dinamită. Din *Dortmund* se anunță, că în mina numită *Gneisenau* a explodat o grămadă de 6000 chilogr. de dinamită *Grașnică explozie* a născut de tot mina și a stricat și clădirilor din apropiere. Cinci lucrători au fost aruncați în aer. Cadavrele n'au putut fi aflate.

Morți de ger. Din Londra se anunță, că aaltșieri noapte au murit acolo de ger 52 de persoane.

A apărut: „Sămănătorul.” nr. 35 cu următorul sumar; Fântâna vrăjită (baladă) de St. O. Iosif; Note de drum, de Miron Aldea; Cațren, de Veturio; În nemărginire, după G. Ibsen, de D. Anghel și St. O. Iosif; Lenau, de Il. Ch.; Căntece, de Z. Bărsan; Astăutul fior, de I. Popovici; Epigramă, de De la Petroșita; Bibliografie; Răspunsuri Red. — Un număr 20 bani. — Abonament anual 10 lei. Redacția; București, strada regală 6

Înștiințare. Subscrierul își iau voce a aduce la cunoștința on. public, că am înființat în Sighișoara, strada Morimică nr. 2, o sucursală a magazinului meu de plane și armoniuri din Sibiu. Astfel speraz a pută satisfacere mai ușor unui cerc mai larg de mușterfi și mă voui niul, după putință, a-mi asigura și în viitor bunăvoința și mulțumirea on. mei mușterfi.

Cu stimă *T. A. Kauffmann.*

Dela teatru.

Măne, *Mercuri*, se va reprezenta frumoasa dramă *Alt Heidelberg* de Meyer-Förster, care a avut cel mai splendid succes în stagiunea trecută, ceea-ce sperăm, că va ave și acum.

Hoffmanns Erzählungen. Inoă înainte de Crăciun va fi reprezentată prima-oară ultima și cea mai bună producție a lui Ofenbach, opera fantastică *Hoffmanns Erzählungen.*

Înștiințare și apel

în cauza albumurilor Reuniunii noastre agricole.

(Urmare).

Obiecte modernisate și paradând în zugrăveli și colori străine gustului artistic românesc de giaba ni-s'ar trimite, menirea albumurilor fiind stringerea și conservarea mai ales a minunțiilor artistice și așa foarte numeroase și ezrezite din moși strămoși.

Decât sărapi obiecte multe și de a doua mână, mai bine puțin, dar' alese și în adevăr frumoase. Buni bucu-roși am fi și dacă trimiteria ar fi mărginită la câte 4-6 obiecte de fiecare ținut. Așadar obiecte puține, dar' avea mândre, originale și din ținuturi cât mai numeroase.

Fiind că și așa vor ocupa, reamintim, aproape jumătate din cuprinsul albumurilor, comuniile din comitatul Sibiului să nu se trimită decât cel mult obiecte de o vechime neobscenită, nu și altele.

Cu atât mai irimivă vor fi obiectele ce ni-s'ar fi trimișind din cele-lalte comitate și mai ales din multele ținuturi, unde vechiul și mândrul port românesc continuă a se menține.

Spre a întimpina confuzia și incurcăturile, este neapărat a se înșezta fiecare obiect de trimis cu câte o tăgătoară, cusută bine și cuprinzând: numele comunei și al proprietarului, eventual vechimea (scotită după ani) obiectului, prețul vânzării și alte notițe de interes pentru noi. Un prețios serviciu ni-s'ar face, dacă ni-s'ar împărtași apriat și întocmat, care e numirea locală ce o dau țăranele cutărei găteți cusute, d. e. „altită”, „ciupag”, „bănuși”, „pui pe dos”, „cheiță”, „cicaleane” sau altcum. Numirile proprii diverselor țesături ori și cutărei găteți țesute, d. e. „vargă”, „salerie” și c. l., de asemenea ar trebui împărtașite, dacă e se putem stringe și pune în serviciul obștei multele numiri adese interesante, felurite și a bună seama instructive. La brodırile imbinse s'ar pute alătura o schiță făcută din simple linii, înzestrată cu numirile locale țărănești.

Comitetetele vrednicelor noastre Reuniuni de femei, de asemenea protesele, învățătoarele, notărășitele și preste toate doamnele noastre, înocoală nu incape, vor premerge cu bun esemplu, atât în alegerea și stringerea cât și înzestrarea cu numiri în regulă a obiectelor de trimis.

De când cu esopșița, făcut-am un modest început cu stringerea de brodırii (chin-diseli), țesături și alte obiecte foarte vechi. Îngăduit fie ne se reimoim acum, și prin tipar, rugarea de a ni-se trimite în cinsto asemenea obiecte, pe seama colecțiilor în cepute.

De altcum gata sântem a și cumpăra pe bani ceea-ce ni-s'ar imbia, cu prețuri, firește, moderate.

(Va urma).

MAI NOU.

Conflictul cu Venezuela.

Respingându se ultimatul, flotilele engleze și germane la cari s'au alăturat și cea italiană au început să bombardeze *Puerto Cabelo*. Bombardarea a durat 45 minute dărimând două forturi.

Abonament lunar

pentru Decembrie st. vechiu invită

Administrația ziarului „TRIBUNA”

Bibliografie.

„Cartea de Aur”.

Volumul al doilea din „Cartea de Aur” a dlui T. V. Păcățian, a cărei apariție am anunțat o dăunăzi, este de următorul cuprins:

1860. Senatul imperial (înmulțit). — Adresele Românilor. — Memorandul senatorului Mocsanyi. — În chestia metropoliei ortodoxe române. — Șaguna acesă. — Noua constituție otomă. — Petițiunea sinodului din Sibiu. — Conferența națională din Timișoara. — Conferențe confidentiale. — Două petițiuni. — Petițiunea Românilor nășudeni. — Convocarea adunării naționale. — Petițiunea Românilor din Hațeg. — Dispoziții prealinate cu privire la Ardeal. — Încheșerea anului.

1861. Revistă. — Conferența națională din Sibiu. — Rescriptul împăărătesc din 16 Ianuarie. — Conferența regnicolară din Alba-Iulia. — Andreiu de Mocsanyi despre situație. — Patenta împăărătescă din 26 Februarie. — Congresul Sârbilor. — Glas de frate. — Lupte parlamentare în dieta din Prate. — Lupta în comitate. — Senatul imperial. — Protestul Românilor din Banat. — Din fundul regiu. — Universitatea sășească. — Inaugurarea Asociațiunei. — Zădărnicirea intrării dietei ardelen. — Căderea cancelarului Kemény. — Guvern nou în Ardeal.

1862-63. În chestia despărțirii hierarhice. — Declarațiunea lui Andreiu de Mocsanyi. — Apărerea școalelor române din Banat. — Adresa districtului Năsăud. — Congresul politic-național din 1863. — Planșoarea Românilor bă nășeni. — Încheșere.

Novele, de Ioan Pop Reteganul, este titlul unui volum ce a apărut acum în București, în editura librăriei Leon Alcunay. Conțin bucățile: *Firușă Nujului, Cergitorul, Tudorica, Minte de mișere și pace! Bietul Istod, Mîru Pascului, Petrea Iovului*, și se află de vnzare la autorul în Reteg, prețul 1 cor. — Tot acolo se află și scrierea lui *Novel și Schife*, asemenea cu prețul de 1 coroa. Această scriere conține: *Biserica poacășii, Blândocul, O inimă nobilă, Nenea Alea, Păpa Toma, Salina și Susana cea nebună*. Ambele aceste scrieri le recomandăm cetitorilor nostri ca scrieri morale și lesne de priceput.

Dreptul civil român. A apărut vol. II. din prețului op „Dreptul civil român” de dl C. Nacu, profesor la universitatea din București. Volumul acesta pe o estindere de 910 pagini 8°, mare sub titlu: *Despre succesiuni, despre donațiuni între vii și despre testamente, despre contracte sau convențiuni* — cuprinde cele mai însemnate părți din dreptul privat. Dl C. Nacu este cunoscut ca un jurisconsult de primul rang în România. Opu seu e tratat cu un mare aparat științific și practic. La fiecare pagină observăm exprimate în modul cel mai clar vederile savantului și praxa juridică de toate zilele. Recomandăm cu toată căldura juristilor nostri procurarea acestui op de mare valoare pentru toți Românii, cari se interesează de știință și de justiția regatului român. Prețul vol. II. e 12 lei. Se află de vnzare la librăria I. V. Sococu, în București.

Geografia Ungariei și elementele din geografia generală pentru școalele populare, de Dr. Nicolae Pop. Editura IX, îndreptată și acomodată celui mai nou plan de învățământ Brașov, 1900. Editura lui H. Zeidner. Prețul broșurat cu harta Ungariei în negru 50 bani, colorată 80 bani.

A apărut în editura librăriei H. Zeidner, Brașov, astăia carte a copiilor sau *Abecdarul ilustrat* pentru I. clasă primară de St. C. Alexandru. Prețul 40 b. Cartea este aprobată de consistorul din Ceransebeș. Tot acolo au apărut: *A doua carte pentru deprinderea limbii maghiare* în școalele pop române de *Francisco Koos* și *Iosif Goldig*. Prețul 50 b. Element de fizică pentru școalele pop. de *Ioan Dariu*. Prețul legat 60 b și I. și II. *caiet de desen cu Figuri* pentru școalele primare. Prețul fiecăru eiait 20 bani.

A apărut: *Anuarul Societății pentru fondul de Teatru român* pe anul 1901-1902. Anuarul conține date foarte interesante. — E de dorit ca fiecare să-l citească spre aș face idee basată despre starea societății de teatru român.

„Din largul lumii”. *Nois din călătorie, de Radu D. Rosetti*. Constanța Ed. tip. Frații Grigoriu 1903. Prețul 3 lei. — Un drăgălaș volum cu ilustrațiuni, în care cunoscutul autor își descrie cu o măiestrie plină de sentiment impresiile din călătoriile lui prin Italia și Bucovina.

„Versuri” de *Demetrius*. Un drăgălaș volum de poezii a apărut în ediția asociațiunii „Artă” din *Buzău*, cu titlul simplu de *mai sus*; autorul anonim *Demetrius* este un tinăr originar din Transilvania. Volumul acesta este începutul publicării unui șir de lucrări ale scriitorilor nostri tineri. Prețul volumului de 160 pag. hârtie fină, 4° este numai 2 lei. Se află de vnzare la tipografia „Crucea” în *Buzău*, precum și la librăria noastră.

A apărut: Teologia pastorală de Dr. Isidor Marcu, canonic metropolitan. Vol. I. Didactică pastorală. Blaj 1902. Prețul 4 cor. (Rom. 4 l. 50 b.) În mica noastră literatură teologică era adănc simțită lipsa unui op de teologie pastorală. Lipsa acesata e suplinită în mod demn de numele autorului prin opul de față, care se ocupă în acest vol. I. înosebi cu Didactică pastorală, adică cu Homiletică și Cateheșica. Cartea va face servicii escelente nu numai clerului, ci chiar și învățătorilor. Autorul promise a scoate în curând și Liturgia și Hodegetica pastorală, ca opul să fie complet.

Anul 1848 în principatle române. Acte și documente publicate cu ajutorul comitetului pentru ridicarea monumentului lui Ioan Brătianu. 2 tom. București, Inst. Carol Göbl 1902. Prețul unui volum 12 lei.

Scriitorii români în usul școalelor. Bros. I. *Cetatea Neamțului*. Dramă ist. în 3 acte de V. Alexandri. Cu introducere și notițe în usul școalelor de Leonida Bodnarescu, prof. Cu 3 ilustr. Prețul 50 b. Cernăuți, 1902. — Edițiile școale ale dlui Bodnarescu urmăresc scopul de-a ajutura învățământul limbii și literaturii române la școalele mediilor și la pedagogiile din Bucovina. Textului li premerge o introducere foarte instructivă; e urmat apoi de note explicative. Prețul foarte mic va contribui mult, ca învățătorii și ceilalși cărturari dela sate să-și poată forma cu timpul o bibliotecă a scriitorilor nostri.

Tragedia Calvarului, de abb. Henry Bolu, tradusă în românește de membrii societății de lectură „Inocențiu Micu Clain” a teologilor din Blaj. Ediț. societății tiparul „Tipografie”, societ. pe acțiuni în Sibiu. Prețul: 2 coroane, pentru România: 3 lei.

În această scriere se tratează, într'o concepțiune originală și într'un stil superb, *divina tragedie* a Mântuitorului. E o lectură, ce înalță fiecare suflet creștinesc, obicinuit a simți și gândi.

Traducerea e vrednică de original; pare-că nici nu e traducere. Un limbaj verde românesc, în felul scripturilor sfinite, este caracteristica escelentei traduceri, care face onoare tinerilor teologi dela Blaj. Unitatea stilului e așa de evidentă, încât ni-se pare că unul singur a făcut întreaga traducere.

Înțapoșarea tehnică nu desminte reputațiunea bună a atelierului „Tipografie” noastră. Ear' broșurarea în stil antic, frantzesc îi dă o formă originală și atrăgătoare. Învălișul e de hârtie pergament.

Rar se vede în piața de cărți românești o carte cu înțapoșare așa de elegantă, demnă atrăgătoare.

A apărut: *Edițiunea a II-a din Douăsprezece cântece de coală* pentru 2 și 3 voci, caștul I., de *Tomis Popoviciu*, prof. de muzică la seminarul Andreian. Se poate procura dela librăria archidieceșană din Sibiu cu 50 bani esemplarul + 10 bani porto.

Elemente de muzica vocală pentru școalele populare de N. Stolovici. Ed. libr. H. Zeidner, Brașov. Prețul 50 b.

Cuvântare ocașională la demolarrea bisericii din Sibiu-estate. A apărut și în broșuri frumoase cuvântarea ce a ținut o. Rev. d. Dr. Miron E. Cristea, archidiacon, cu ocașia demolării vechiei catedrale.

Tot de acelaș autor a apărut și o altă broșură cu titlul *Cuvântare contra beției*. Aceste două cuvântări merită a fi cetite de oricine și mai ales cea din urmă este o lectură folositoare pentru popor.

A apărut. Poeți germani: Johann Wolfgang Goethe și Heinrich Heine. Traduceri de Ioan Băilă (Dovale). Tipografia, soc. pe acții, Sibiu. Un volum de pag. VIII + 104. Prețul 80 bani. De vnzare la tipografia noastră.

A eșit de sub presă scrieri de Riria și se află depuse la librăria W. Krafft din Sibiu:

Ultima rază din viața lui Eminescu, dialog dramatic, și *„Elixir”*, tragedie în 5 acte. Ambele lucrări scrise de neintrecuta poeșă Riria. Prețul *„Ultimei raze”* 1 cor. 50 bani; *„Elixir”* 2 cor. Ambele volume sânt esecutate cu lux. Cel întâi de librăria Illiescu & Grossu din Iași și al doilea de Carol Göbl din București.

A apărut cartea înainte anunțată a dlui *Dr. Augustin Bunea*, din care am dat un capitol la foită. Titlul complet al cărții e: *Episcopii Petru Paul Aron și Dionisie Novacovicu sau Istoria Românilor transilvăneni*, dela 1751 până la 1764, de *Dr. Aug. Bunea*, canonic metropolitan. Cu 250 documente române, maghiare, latine, franceze, italiene și germane, publicate în întregime ori în extras. Blaj, 1902, „Tipografia Seminarului Archidieceșan”. Întreg volumul se estinde pe 498 + XIX, laolaltă 517 pagini, format de 8° mare. Înțapoșarea esterioră a considerabilului volum este foarte atrăgătoare; hârtia fină și tiparul frumos fac onoare tipografiei din Blaj, care a luat un avânt în timpul mai nou.

În *„Prefajă”* autorul accentuează necesitatea literaturii naționale, ce doarește a istoriei, „care să ne desvlească și lumineze trecutul în toate fazele, se ne pricepem prezentul și să ne îndrumă în viitor”. Caracterizează apoi epoca cu care se ocupă, și arată metodel ce a urmat în studiul seu, cum și isvoarele din cari și-a scos materialul: arhivul metropoliei și biblioteca archidieceșană din Blaj, biblioteca Brukenthal din Sibiu, colecțiunea Rosenfeld și Benigni, arhiva comitatului Făgăraș, arhiva statului și a curții din Viena. În cercetări a fost ajutat autorul de d-nii Arseniu P. Bunea, N. Togan (Sibiu), Alex. Belle, protonotar (comit. Făgăraș), Dr. Tr. Val. Franțu (Viena), Iosif Stereașulăuțu (Sibiu), Nic. Iorga (București), Ioan Bianu (București), Ioan Boros, canonic (Lugoj) și Vincențiu Babeș (Budapeșta).

După tabla materiilor urmează espunerea istorică, în 29 capitole, pe 482 pagini.

Urmează apoi un *Adaus* pe 152 pagini cuprinzând documente foarte prețioase, și în fine *Indicele persoanelor și numelor geografice*, foarte folositor la volume așa de mari.

Opu acesta, care înseamnă un real progres pentru istoriografia română și un monument nou pentru erudiții autor, costă 4 coroane 50 bani (pentru România 5 lei) și se poate procura dela autor în Blaj, ori dela librării române din patrie.

Dictionar mitologic de Gavril Pop, canonic în Blaj. Patru broșuri. Prețul fascicului ultim 20 bani. Întreg opul nelegat costă numai 1 cor. 45 bani cu portul postal împreună. Opu acesta umple un gol foarte simțit la noi. Se estinde pe 294 pagini 8°, și se află de vnzare la autorul în Blaj. Recomandăm cu toată căldura această interesantă carte tuturor acolaro, cari doresc să-și desfășeze fantasia prin frumoasa lume a mitologiei antice.

„Carnetul roșu” este titlul unei interesante novele nihiliste, tradusă din germană de *Mogul* și apărută zilele acestea. De vnzare la tipografia A. Murșan, Brașov. Prețul 60 bani.

Euripide: Ifigenia. Traducere în versuri de P. Dulfa. București. I. V. Sococ. 1903.

Soști în Sibiu.

La 16 Dec. n. 1902.

Hotel *„Imperatul Romanilor”*: Ballo, și titul, Deva; Weiskopf, Alba-Iulia; Stravou, Bojișia, Sebeș; Plăintar, Gherla; Trojan, Pe-karek, Dorner, Viena; Kappeller, Benedek, Katoș, Gut-Budapeșta.

Hotel *„Melterer”*: Dr. Moldovan, Arpaș; Oestreicher, Viena; Göbel, Făgăraș; Bernhardt Noorich.

Hotel *„Mihaiu”*: Bogdan, Arpaș; Karpathi, Poiana-Niamțului; Gundl, Oluj; Nagy, Gușterija.

Teatru orașenesc în Sibiu.

Direcțiunea: Leo Bauer.

Mercuri, 17 Decembrie n.

„AL! HEIDELBERG”. Dramă în 5 acte de Wilhelm Mayer-Förster.

Începutul în 7 ore seara.

Redactor responsabil: Ioan E. Prodan.

Proprietar: Pentru „Tipografia”, societate pe acțiuni: Iosif Marshall.

Atelierul de timplarie (masarit)

al dlui **IOAN POPIDAN**

se afla in strada Rosenanger nr. 3. In atelierul acesta se efectueaza in mod artistic si pe langa preturi convenabile oricare luorari de resortul timplaritului, precum mobile, billarde si alte constructiuni.

Tot acolo se primește si un invetăcel.

Cel mai ieftin magazin de piele!

Prin aceasta aduc la cunoștința p. t. public, că am deschis in localitate, **Piața-mare nr. 1**, vis-à-vis de firma I. B. Misselbacher

un magazin de pielării

provăzut cu toate soiurile de piele indigene și străine. Totdeauna se află in deposit piugale, piele fină, opinci și tot felul de accesorii pentru bransa păpucăritului. Asemenea se află todeauna mijloacele cele mai noue și practice pentru conservarea încălțămintelor.

Recomandându-mă on public, semnez

Cu deosebită stimă

Ioan Fleischer,

Sibiu, Piața-mare nr. 1.

PUBLICAȚIUNE.

Prin aceasta se deschide

a XIII-a loterie de binefacere a statului reg. ung.

al cărei profit curat in urma prea inaltei decisiuni a Majestații Sale apostolică c și r. se va folosi in unsprezece (11) părți egale pentru următoarele scopuri filantropice de folos public: 1. Fondul ce se va înființa pe seama veduvelor și orfanilor de funcționari de stat lipsiți de mijloace. 2. spitalul Rudolf pentru Kéz-Osorheiu și jur. 3. Reuniunea regnicolă a femeilor ungare. 4. Reuniunea femeilor „Fröbel” din Budapesta. 5. Reuniunea Maria Dorothea din Budapesta. 6. Prima reuniune pentru copii de asil din Budapesta. 7. Mensa academică croată. 8. Reuniunea Stefania pentru spitalul de copii din Budapesta. 9. Reuniunea regnicolă a dumiștilor. 10. Reuniunea policlinică din Budapesta. 11. Congregațiunea Maria din Budapesta.

Căștigurile totale statorice in număr de 7691 dau suma, conform planului de câștig, de **365.000 cor.** și anume:

1 câșt. princ.	150.000 cor.	2 câștiguri	à 5000 cor.	50 câștiguri	à 100 cor.
1	50.000	5	à 2000	100	à 50
1	20.000	10	à 1000	1000	à 20
1	10.000	20	à 500	6500	à 10

Tragerea se va ține irevocabil in 30 Decembrie 1902.

Fiecare los costă 4 coroane.

Losuri se capătă: la direcțiunea loteriei r. u. din Budapesta (IX. Csepelrakpart, Zollamtsgebäude) precum și la toate oficiile postale, perceptoriale, de vămi, de pensare, saline, stațiuni de tren, trafici de tutun, zarafării și la toate colec. de loterii. Budapesta, la 1 Iulie 1902. Direcțiunea loteriei reg. ung.

CZUBA-DUROZIER & Cie.

DISTILLERIE FRANÇAISE, PROMONTOR.

Din editura „Tipografie”, soc. pe acții in Sibiu.

Arghir și Elena, o istorie frumoasă in versuri	cor. —30
Art. de lege XXI și XXIII. ex. 1886. Despre instrucțiuni și despre procedura disciplinară	—50
Art. de lege XXII. ex. 1886. Despre comune	—80
Aluășiu Gavrilă, Societăți de cumpetare, îndreptar pentru înființarea lor după modelul »Societății de cumpetare«	1.—
Brote Eugen, Tineria vitelor	—24
Trifoiul	—30
Costan T., Aur, novelă	—40
Duică G. P., Savitri, povestire indică din Mahabarata	—32
Ebers Georg, Homo sum, roman tradus de Muguș	1.00
Îndreptar practic in economia rurală de mai mulți preoți	1.60
Leonat și Dorofata, vorbire de glume in versuri	—20
Nordau Max, Naționalitatea, studiu	—40
Reprive din Paradoxe sociologice	—40
Ordonanțele ministeriale pentru introducerea legii comunale (Art. XXII. din 1886)	—10
Russu-Sirianu I., Moara din vale, 8 novele	1.40
Simtion T., Păcate Domnești, novelă orig.	—60
Simu R., Monografia comunei Oriat	—50

Color-ose cumpără un număr mai mare de exemplare, cu deosebire librărilor și peste tot vânzătorilor, se dă rabatul cuvenit.

Se află de vânzare in librăria W. Krafft in Sibiu.

Anunț.

La „Consum”, societate comercială pe acții in Blaj, au devenit următoarele posturi de calfe vacante:

- 1 calfa in bransa ferăriei,
- 1 calfa in bransa băcăniei,
- 1 calfa in bransa de modă.

Reflectanții la aceste posturi au să și trimită scrisorile împreună cu documentele necesare la direcțiunea societății.

Epilepsie.

Cine suferă de epilepsie, cărceși, și alte morburii de nervi să caară o broșură referitoare la aceste. Se trimite gratuit și frământat prin Schwanen-Apotheke, Frankfurt a. M.

Femei și fete!

Contra greutăților menstruaționalei,

durere de spinare, de corp, sgărțeliuri, dureri de cap, indispoziție etc.

se recomandă „Amasira”, un surogat de teă (in formă de pravuri), care influențează in mod hotărit nesticăcios și poate fi ușor luat. E recomandat cu căldură de medici Dr. med. M. din Stuttgart scrie intre altele: »Dintre teiturile recomandate ca medicamente interne am dat întâietate, pe baza unui sir de experiențe favorabile, unui surogat mai nou, inregistrat sub numele „Amasira”, care de fapt intră prin eficacitatea sa ori-ce altă teă» etc. — Dr. med. B. din Berlin zice intre altele despre resulta tele obținute la cură, ce a făcut d-na S. Kopenick: »Pacienta, de constituție debilă, s’a plâns de indispoziție și dureri de spate la începutul menstruației precum și la câteva zile după aceea. După a patra clasă de teă au dispărut aceste greutăți. Din prilegiul unei alte vizite făcute in 3 Aug arăta mai viașă, ca mai înainte. It trecurse urful de viașă și acou munceste cât două etc. D-na I. din Stuttgart ne comunică: »Nu voiu întârzia să recomand cu căldură fiecărei femei acest preparat eficace».

Comandațiunile acestea precum și altele se pot vedea in original la fabricant. Prețul Amasirei e de cutie 3 cor. (destul pentru 3—4 luni). Veritabilă numai cu subscrierea lui A. Locher. Unicul fabricant: Andr. Locher, pharmac. Laboratorium, Statgart. Deposite: Budapesta: I. Török, K. raly utca nr. 12. Pojon: Dr. Adler, farmacia Salvator, precum și in toate farmaciile mai mari din Austro-Ungaria.

Cumpărăți-vă Călindar!

Cel mai bun, mai frumos și mai ieftin călindar românesc

Călindarul Poporului pe 1903

a apărut și se află de vânzare cu prețul de 40 bani (20 cr.) și porto 6 bani (3 cr.)

Se poate procura dela librăria „Tipografie”, societate pe acții in Sibiu, strada Poplăcii nr. 15 și la alte librării din țară.

Supplex Libellus Valachorum.

Cererea celor doi Episcopi români prezentată in numele națiunii române cătră Imperatul, la 1791.

Textul original și traducerea făcută de

Dr. E. Dăianu.

Se află la toate librăriile românești. Prețul 1 coroadă.

„ARDELEANA”

institut de credit și de economii, societate pe acții.

Sediul: Orăștie (Szászváros) in casele proprii.

Fondată la anul 1885

Capital social: 500.000 K. Fonduri: 350.000 K

Starea depunerilor peste 2,000.000 K.

Se primesc: Depuneri spre fructificare dela particulari cu 5% fără anunț, cu 5½% cu anunț; ear’ dela corporațiuni culturale cu 6% interese.

Darea de venit după interese o solvește institutul separat.

Depuneri și ridicări făcute prin postă se efectuesc cu reintoarcerea postei.

Direcțiunea.

Tuturor

cari sufer de podagră, de reumatism sau de nervozitate se recomandă cu căldură folosirea

„Franzbranntwein”-ului sărat

al lui **Dr. Wilhelm Wagner.**

Acest »Franzbranntwein« e și un esalcent mijloc de curățenie pentru dinți și pentru gură, ear’ contra măteții e de un deosebit efect.

Se capătă in flacon mic à 80 bani și flacon mare à 1 cor. 60 bani la următorii domni:

- in Sibiu: la farmaciști Jikeli, Gottlieb Henrich, la comercianți: Ludwig Fuchs, Friedrich Homm, Julius Ballmann, Gust. Gürtler, F. Binder, Karl Kirschner și Lud. Kurovsky.
- in Cristurul-sécuiesc: la Gergely J. Murés-Osorheiu: la comerciantul Kaupe & Eckwert.
- in Cinc-Sereda: la comec. Nagy Gyula, Tróhan József.
- in Ghierghio-Ditro: la com. Veress Sándor.
- in Ratoșny: la comec. A. Dienesch.
- in O-Topolca: la farm. Pánész Sándor.
- in Baróth: la comec. Daniel Ferencz.
- in Murăș-Deda: la farm. Czaich Gyula.
- in Reghinul-săsesc: la comec. Karl Fronius, la farm. Czoppelt și Wermescher.
- in Bistrița: in farmacia orgănească a lui F. Herberth, Friedrich Schuster, Alb. Zinz, la com. Karl Betsch, Karl Nussbacher, Karl Schuster, Alb. Schmidt, J. Schuller, A. Daday, Franz Kaddebo, J. Nöner, S. Wermescher, Joh. Lutsch, succesorul lui Kühnel și M. Keresztes.
- in Rodna-veche: la farm. Fleischer.
- in Dorna-Vatra: la farm. Fritsch, comec. Lenkisch și A. Süß.
- in Dej: la com. Nik Ferencz.
- in Caransebeș: la farm. Philipp J. Müller.
- in Biserica-albă: la Joh. Stefanovics, Herm. Engelmayr, com. Josef Kremling și Nic. Faul.
- in Verșeț: la H. Untergutsch.

Deposit principal la:

Iul. Wagner, farmacist in Teaca, Transilvania.

Pentru revănzători se trimite cu rambursă postală 5 chigr. Post-Colli franco cu [108] 19— 30% rabat. Lădița și embalagiul gratis.

MARGARETA HOLDOVAN.

Din tainele vieții.

28 de novele și schițe.

Prețul 2 cor., plus 10 bani porto.

Se poate procura dela

Librăria

W. Krafft.

Ilustrații românești!

Cărți postale

cu ilustrații românești

„...soacë ’a toi frumoasă căi eu miel nu pot! Mal frumoasă că-’mi socot — Ca mieșca mea!”

peste 20 variante, care de care mai fermecătoare

Se află cu prețul de 10 bani per bucată

la

„Tipografia”,

societate pe acțiuni in Sibiu, str. Poplăcii nr. 16.

La cumpărări mai mari se dă rabat potrivit.

Tipuri admirabile.